

وب سایت استاد موسوی

	تاریخ ثبت : ۲۹ خرداد ۱۳۹۵	تاریخ روز : ۲۲ / ۰۱ / ۱۳۹۷	عنوان : اثر معاد را باید در خارج از خود جستجو کرد یا در درون خود؟
---	---------------------------	----------------------------	---

«بسمه تعالی»

اثر معاد را باید در خارج از خود جستجو کرد یا در درون خود؟

ملاصدرا(اعلیٰ...مقامه) در فصل دهم از جلد نهم مجلدات اسفار پیرامون معاد و نتیجه آن یعنی، بهشت و جهنم، سخن گفته است و اما یکی از مطالب مهمی که در این بحث به آن برمی‌خوریم این است که آیا باید اثر معاد را در خارج از خود جستجو کرد یا در درون خود؟

در همین زمینه حضرت ملاصدرا نظرات مختلفی را با عنوان «فی تفاوت مراتب الناس فی درک امر المعاد و تفاضل مقاماتهم فی ذلک» ذیل معاد جسمانی بررسی و بیان نموده‌اند.

گروهی قائل‌اند: قیامت و نتیجه آن در فلک چهارم است، برخی دیگر آن را در طبقه هفتم زمین دانند؛ و آنچه از متن قرآن کریم، روایات معصومین و عقل نیز استفاده می‌شود آن است که امر معاد و ثمره آن که بهشت و جهنم باشد، محققاً موجودی‌اند نه فرضی. درواقع، حقانیت معاد جسمانی بر حسب آیات و روایات قطعی است ولی برای اینکه بتوان تجسمی از آن یافت، حضرت حق نمود آن‌ها را در نفس قدسی انسان قرار داده است.

در این میان نظر ملاصدرا نیز این است که بهشت و جهنم چون مقرّ پاداش و کیفرند، باید در خارج باشند، اما از طرفی معتقدند معاد جدای از انسان نیست؛ یعنی بهشت و جهنم در درون انسان است. به این معنی که اول باید تو بهشت و جهنم را در درون خودت بینی سپس آن را در خارج بیابی.

لذا حضرت صدرا در صفحه 176 از جلد نهم اسفار می‌فرمایند: «و اعلم ان لكل نفس من نفوس السعداء فی عالم الآخرة مملكة عظيمة الفسحة»؛ یعنی عالمی اوسع و اعظم از آنچه در آسمان‌ها و زمین است، در درون هر نفسی از نفوس سعدا نهفته است.

اما در اینجا اگر سؤالی مطرح شود که چگونه بهشت و جهنم با آن عظمت در درون انسان جای می‌گیرد و آیا می‌توان این مطلب را با علم روز مطابقت داد یا نه؟

استاد سیدعلی موسوی برای تقریب اذهان با موضوع فوق می‌فرمایند: در سراسر بدن هر انسان 350 هزار مرکز حساس گیرندگی وجود دارد که هر یک از این گیرنده‌ها قدرت یافتن درد، رنج، نوازش، سنگینی و سبکی را برعهده داشته و از سوزش سوزن گرفته تا لطافت نسیم و وجود سردی و گرمی‌ها همه را می‌یابند. 1

به‌طور متوسط در هر صد میلی‌متر از پوست تن انسان 235 گیرنده لمس وجود دارد که با برخورد هر لمسی چه آشنا یا غیر بر پوست بدن آنها را می‌یابند. قابل توجه اینکه، در بین اعضای مختلف بدن مراکز که از حساسیت بیشتری برخوردارند، تعداد گیرنده‌ها در آنها نیز فراوان‌تر است. مانند نوک زبان که در هر سانتی‌متر مربع آن سی گیرنده لمس وجود دارد و همان ذره می‌تواند در لحظه تمام مزه‌ها، تلخی‌ها، شیرینی‌ها و شوری‌ها را تمیز دهد. با توجه به مطالب فوق در حالی که جسم انسان اینگونه است آیا در نفس با آن عظمت گستردگی‌های جهان توان گنجایش ندارند؟ آیا بهشت و جهنم در درون انسان راه ندارد؟!

علاوه بر آنچه بیان شد باید گفت ماده عصبی‌ای که در جمجمة انسان واقع شده است به تنهایی قدرت حل مسائل ریاضی را تا بی‌نهایت دارد و همچنین تصور 33 میلیارد کرات آسمانی را در خود می‌گنجاند. این در صورتی است که در هر کره هزار ستاره و هر ستاره‌ای با ستاره دیگر هزار سال نوری فاصله دارند، همه این پدیده‌ها در همین ماده نرم جوف سر انسان می‌گنجند. همچنین، ساختن زیردریایی‌ها، ناوشکن‌ها، ساختمان‌های صدوپنجاه طبقه و استواری آن‌ها همه و همه از همان معادلات ریاضی و حاصل همان ماده نرم

جوف سر است. پس چنانکه این ذره ماده می‌تواند حامل تجسم‌های هندسی‌ای باشد که از آن ساختمان‌های بسیاری ساخته می‌شوند، آیا برای نفس با آن عظمت بعید است که حامل جهنم و آتش آن یا بهشت و نعم آن باشد؟!

1- درم لایه زیری و اصلی پوست است و دارای بسیاری از گیرنده های مکانیک (انتهای عصبی) است که احساس لمس و گرما را فراهم میکند.

منبع: جلد نهم اسفار، فصل دهم از سلسله مباحث تحقیقی فیلسوف متأله استاد سیدعلی موسوی